

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

22 май 2017 г. – Вариант 2

МОДУЛ 1 (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

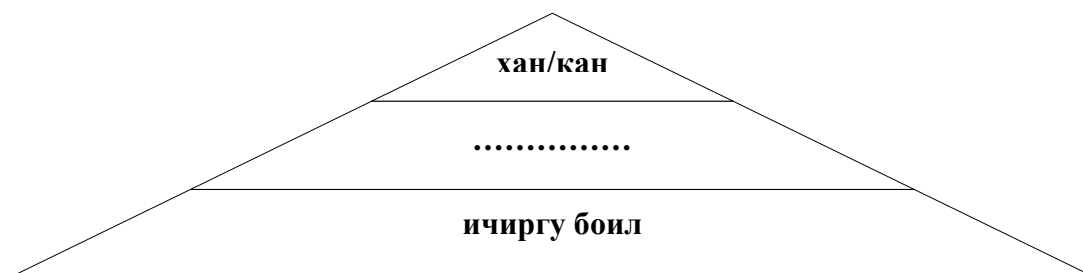
1. Начело на всяко славянско племе стои:

- А) княз
- Б) хан
- В) император
- Г) цар

2. В коя област се установяват българите на хан Аспарух след разселването им от Стара Велика България?

- А) Мизия
- Б) Онгъл
- В) Загоре
- Г) Панония

3. Коя е втората по значение титла в ранносредновековна България, пропусната в схемата?

- А) комит
- Б) жупан
- В) кавхан
- Г) таркан

4. Кое събитие е свързано с управлението на хан Маламир?

- А) сключването на 30-годишен мир с Византия
- Б) приемането на учениците на Кирил и Методий в България
- В) провеждането на цялостна административна реформа
- Г) присъединяването на Филипопол към българската държава

5. Кое събитие е пропуснато върху линията на времето?

- А) учредяването на Българската архиепископия
- Б) победата на хан Тервел над арабите при Константинопол
- В) присъединяването на Сердика към българската държава
- Г) официалното признаване на царската титла на Петър

6. С какво е свързана информацията, която се съдържа в откъса от доклада на арабския пратеник Ибрахим ибн-Якуб (X в.) ?

„Техният цар [на българите] е много могъщ; той поставя на главата си корона, има секретари, регистри и областни управители и заповядва, и забранява според установените порядки и церемонии, както е обичайно за царете и велможите.“

- А) стопанско развитие
- Б) религиозна политика
- В) държавно устройство
- Г) културен живот

7. Името на кой български владетел е пропуснато в откъса?

„...Случи се в годините на управление на православния цар в българската земя се появи поп по име Богомил – по-вярно е да се нарече Богунемил. Той пръв почна да проповядва ерес по българската земя...“

Из „Беседа против богомилите“, Презвитер Козма

- А) цар Петър I
- Б) цар Борис II
- В) цар Смилец
- Г) цар Иван Александър

8. Коя е вярната хронологическа последователност на събитията?

битката при Върбишкия проход (1); сключването на уния между българският владетел Калоян и папа Иннокентий III (2); преместването на столицата в Преслав (3); падането на българските земи под византийска власт (4).

- А) 1; 2; 3; 4
- Б) 2; 3; 1; 4
- В) 1; 3; 4; 2
- Г) 3; 4; 1; 2

9. За кой български владетел се отнася откъсът от историческия извор?

„...И тъй, след като Теодор Комнин се издигнал с успехите си и станал съсед на българите, той сключил договор с царя на българите, за когото вече казахме в разказа, че царувал след Борил над българската земя, и се сродил с него, като взел за своя брат Мануил дъщеря му Мария...“

Из „История“ на Георги Акрополит

- А) Самуил
- Б) Симеон
- В) Калоян
- Г) Иван-Асен II

10. Кой книжовник твори в периода на Второто българско царство?

- А) Йоан Екзарх
- Б) Патриарх Евтимий
- В) Черноризец Храбър
- Г) Презвитер Козма

11. Кое събитие е от първата половина на XIV век?

- А) съборът в Лампсак през 1235 г.
- Б) въстанието на Ивайло през 1277 г.
- В) битката при Велбъжд през 1330 г.
- Г) завладяване на Търново от османските турци през 1393 г.

12. Кое събитие е проява на антиосманската съпротива на българите през XVI век?

- А) Велчовата завера
- Б) Въстанието на Константин и Фружин
- В) Първото Търновско въстание
- Г) сформирването на Втората българска легия

13. Кое изображение е свързано с Българското средновековие?

А)

Б)

В)

Г)

14. От кое произведение е текстът?

„...Внимавайте вие, читатели и слушатели, роде български, които обичате и имате присърце своя род и своето българско отечество и желаете да разберете и знаете известното за своя род и вашите бащи, прадеди, царе, патриарси и светии как изпърво са живели и прекарвали...“?

- А) „Житие и страдания грешного Софрония“ – Софроний Врачански
- Б) „История славяноболгарская“ – Паисий Хилендарски
- В) „История на България“ – Петър Богдан
- Г) „Стематография“ – Христофор Жефарович

15. Кой занаят е представен на изображението?

- А) гайтанджийство
- Б) тъкачество
- В) кожарство
- Г) грънчарство

16. В кой вариант видовете училища са представени в реда на тяхното възникване?

- А) взаимни, килийни, класни, елино-български
- Б) килийни, елино-български, взаимни, класни
- В) килийни, елино-български, класни, взаимни
- Г) елино-български, килийни, взаимни, класни.

17. Кое е пропуснатото понятие в откъса?

„На 3 април – Великден 1860 г., един от първите вождове на българския народ, владиката Иларион Макариополски, обяви в Цариград независимостта на Българската църква. По време на великденската църковна служба той не спомена, както винаги досега, името на гръцкия (...).“

Из „Преспанските камбани“ на Димитър Талев

- А) екзарх
- Б) митрополит
- В) патриарх
- Г) архиепископ

18. Личността от снимката е свързана с:

- А) ръководене на борбите за църковна самостоятелност
- Б) организиране на чета по време на Априлското въстание
- В) изграждането на Вътрешната революционна организация
- Г) сформирането на Първата българска легия

19. Името на кой генерал от Руско-турската война от 1877-1878 г. е пропуснато в текста?

*„... Последният напън вече е настал.
Тогава, нашият генерал,
ревна горолмно: "Млади опълченци,
венчайте България с лаврови венци!
на вашата сила царят повери
прохода, войната и себе дори!...“*

Из „Опълченците на Шипка“, Ив. Вазов

- А) Гурко
- Б) Радецки
- В) Столетов
- Г) Скобелев

20. На кого според Търновската конституция принадлежи законодателната власт в Княжество България?

- А) Народното събрание и правителството
- Б) Княза и съда
- В) Правителството и княза
- Г) Народното събрание и княза

21. Кой политик е привърженик на либералните възгледи след Освобождението?

- А) Тодор Бурмов
- Б) Васил Друмев (митрополит Климент)
- В) Григор Начович
- Г) Петко Каравелов

22. Коя война е отразена в откъса от „Иде ли?“ на Иван Вазов?

„....Из тая бъркотия промушва се войска от новобранци, едни облечени в солдатски шинели, други - в кожуси с кожи ... Студено, кал до колене, лапавица, поразия, а те пеят ли - пеят... Весели "печенег"! - Тъй наричаха румелийската милиция.... Пред средното ханче наредили се купове-купове жени, девойки, деца... Те сега срещат и изпращат за сетен път ветренските войници, които идат с полка от Харманли, дето бяха отишли с турци да се бият, и бързо минуват за София, а оттам - за бойното поле ... А в това време топовете при Драгоман ехтяха. Беше 4 ноември 1885 година.“

- А) Балканската
- Б) Междусъюзническата
- В) Сръбско-българската
- Г) Руско-турската

23. Кой е авторът на картината?

- А) Ярослав Вешин
- Б) Стоян Венев
- В) Владимир Димитров – Майстора
- Г) Иван Мърквичка

24. Понятието *аграрна реформа* означава:

- А) обучение на младежи за придобиване на военна дисциплина
- Б) участие на земеделци в управлението на страната
- В) действия на държавата за изменение на поземлените отношения
- Г) взимане на външни заеми за развитие на тежката промишленост

25. България се присъединява към Организацията на Варшавския договор:

- А) преди създаването на Организацията на обединените нации (ООН)
- Б) преди Втората световна война
- В) по време на Втората световна война
- Г) по време на Студената война

26. Кое НЕ е следствие от промяната на режима в България през 1989 г.?

- А) преходът към пазарна икономика
- Б) появата на многопартийна система
- В) премахването на монархията
- Г) влизането на страната в ЕС

27. Карикатурата отразява провеждането на Парижката конференция 1919 г. Какъв извод може да се направи на базата на информацията от нея?

- А) решенията на конференцията осигуряват запазването на следвоенния мир
- Б) конференцията зачита интересите на победените страни
- В) решенията на конференцията създават предпоставки за нови конфликти
- Г) последиците от конференцията довеждат до възникването на реакционни идеологии

Надпис отгоре: „На мирната конференция“

Надпис отдолу: „Надявам се, че скоро ще изпуснат лулата на мира. Може да падне искра и тогава...“

Надпис на бурето: „Барут“

28. Каква особеност в развитието на СССР отразява плакатът?

- А) колективизация
- Б) култ към личността
- В) национализация
- Г) индустриализация

29. Коя група държави попада под съветско влияние след Втората световна война?

- А) Унгария, Турция, Полша
- Б) България, Румъния, Австрия
- В) Чехословакия, Румъния, Гърция
- Г) Унгария, България, Чехословакия

30. Коя държава НЕ е член на Европейския съюз?

- А) България
- Б) Румъния
- В) Украйна
- Г) Гърция

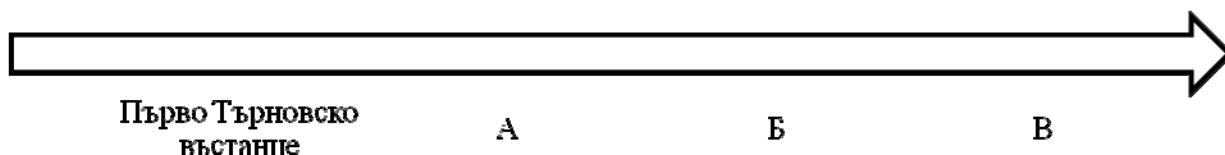
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

22 май 2017 г. – Вариант 2

МОДУЛ 2 (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени български въстания от XVI – XVII век. Срещу буквите в свитъка на свободните отговори запишете липсващите въстания, така че да бъде спазена хронологическата последователност.

32. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете името на историческата личност, която отговаря на описанието:

- А) средновековен български владетел, при когото започват първите османски нашествия в българските земи
- Б) американски президент, инициатор за създаването на Обществото на народите
- В) първият български министър-председател след Освобождението

33. Срещу съответната буква в свитъка на свободните отговори запишете историческата личност и века, свързани с посочените събития/факти:

- А) победа на българите над византийците при Булгарофигон
- Б) Български лекар и просветен деец, автор на първия български буквар
- В) Британски политик и държавник, известен с ключовата си роля във Втората световна война, министър-председател на две правителства

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящото понятие/термин (ичиргу-боил, василевс, спахия, крал, девширме, ангария), което съответства на даденото определение:

- А) принудителна работа, извършвана от зависимо население
- Б) висша длъжностна титла в ранносредновековната българска държава
- В) титла на владетел на Византийската империя

35. За всяко от изброените понятия посочете в свитъка за свободните отговори конкретен пример от средновековната българска история:

- А) комитопули
- Б) династия
- В) кесар

36. Прочетете внимателно откъса от документа и отговорете на поставените въпроси:

- А) През коя година са се случили събитията, описани в текста?
- Б) Запишете имената на владетелите от българска и византийска страна, при които са се случили описаните събития.
- В) Как завършва битката и какво е нейното значение?

„Цялата армия на арабите се установила на западния бряг на Босфора срещу Златните врата. Отляво и отдясно арабският лагер граничел с морето, където се намирали корабите...за да воюват срещу корабите на ромеите и изпратил 20-хилядна войска, за да охранява лагера от българите. Арабите били нападени от жителите на Константинопол и от българите, в морето – от ромейските кораби....Българите нападали арабите и ги посичали, те повече се бояли от българите, отколкото от обсадените ромеи. Дошла зимата, но арабите се боели да се оттеглят: първо-заради своя цар, второ-заради морето, трето-заради българите“

37. Разгледайте картата и отговорете на поставените въпроси:

- А) През кой век територията на българските земи е разделена по показания на картата начин? Кой е основният враг на българите през този период?
- Б) Кой е последният владетел на Търновското царство?
- В) Кой е владетелят на държавното обединение, отбелязано с номер 1 и през коя година то приключва съществуването си?

38. Разгледайте изображенията и изпълнете поставените задачи:

А) Кой български революционер издава тези вестници?

Б) През кой век се случва това?

В) Запишете два града, които са центрове на емигрантския периодичен печат.

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ**

22 май 2017 г. – Вариант 2

МОДУЛ 3 (време за работа – 120 минути)

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как хан Крум и хан Омуртаг постигат териториално разширяване и утвърждаване на българската държава в Югоизточна Европа?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Кога хан Крум се възкачва на престола?
2. Как хан Крум постига разширяването на българската държава на северозапад?
3. Какви действия предприема българският владетел срещу Византия?
4. Как хан Омуртаг постига международното утвърждаване на държавата и запазва постигнатото териториално разширение?
5. Кои са основните резултати от политиката на хан Крум и хан Омуртаг за териториалното разширение и международното утвърждаване на България?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 22 МАЙ 2017 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	А	1
2.	Б	1
3.	В	1
4.	Г	1
5.	Б	1
6.	В	1
7.	А	1
8.	В	1
9.	Г	1
10.	Б	1
11.	В	1
12.	В	1
13.	Б	1
14.	Б	1
15.	Г	1
16.	Б	1
17.	В	1
18.	Б	1
19.	В	1
20.	Г	1
21.	Г	1
22.	В	1
23.	В	1
24.	В	1
25.	Г	1
26.	В	1
27.	В	1
28.	Б	1
29.	Г	1
30.	В	1

Задача 31. – 3 точки

А) Второ търновско въстание

Б) Чипровско въстание

В) Карпошоно въстание (въстание начело с хайдушкия войвода Карпош; въстание на Карпош)

Задача 32. – 3 точки

А) цар Иван Александър (цар Йоан Александър)

Б) Удроу Уилсън (Томас Удроу Уилсън; Уилсън)

В) Тодор Бурмов

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
А) победа на българите над византийците при Булгарофигон	княз/цар Симеон	IX
Б) Български лекар и просветен деец, автор на първия български буквар	д-р Петър Берон	XIX
В) Британски политик и държавник, известен с ключовата си роля във Втората световна война, министър-председател на две правителства	Уинстън Чърчил	XX

Задача 34. – 3 точки

А) ангария

Б) ичиргу-боил

В) василевс

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

А) Давид, Мойсей, Аарон (Арон), Самуил

Б) Крумова династия; династията на Асеневци

В) хан/кан Тервел

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

А) 717/718 година

Б) хан/кан Тервел и император Лъв III (Лъв III Сириец; Лъв III Исавър)

В) арабската армия е принудена да се изтегли от европейските предели (арабите са отблъснати); възпряна арабската експанзия към Балканите и оттам – към Централна и Западна Европа (издига се авторитета на България и българския владетел в международен план)

Задача 37. - 5 точки

- А) XIV век; османските турци (османлиите)**
- Б) цар Иван Шишман (цар Йоан Шишман)**
- В) цар Иван Срацимир (цар Йоан Срацимир); 1396 г.**

Задача 38. - 4 точки

- А) Христо Ботев**
- Б) XIX век**
- В) Букурещ, Браила
(Белград)**

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Как хан Крум и хан Омуртаг постигат териториално разширяване и утвърждаване на българската държава в Югоизточна Европа?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Кога хан Крум се възкачва на престола? – **3 точки**
2. Как хан Крум постига разширяването на българската държава на северозапад? – **5 точки**
3. Какви действия предприема българският владетел срещу Византия? – **10 точки**
4. Как хан Омуртаг постига международното утвърждаване на държавата и запазва постигнатото териториално разширение? – **10 точки**
5. Кои са основните резултати от политиката на хан Крум и хан Омуртаг за териториалното разширение и международното утвърждаване на България? – **7 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроса;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.